

Datum	2024-05-13
Remissyttrande med diarienummer	LI2023/02459
Ansvarigt departement/myndighet	Landsbygds- och infrastrukturdepartementet
Remissinstans	NCC Sverige AB
Kontaktperson	Hakim Belarbi, hakim.belarbi@ncc.se

Yttrande gällande ”Förslag till införande av gränsvärden för klimatdeklarationer av byggnader” med diarienummer LI2023/02459.

NCC är ett av de ledande byggföretagen i Norden. Som expert på att driva komplexa byggprocesser bidrar NCC till byggande som har en positiv inverkan på kunderna och på samhällets utveckling i stort. Verksamheten omfattar bygg- och infrastrukturprojekt, produktion av asfalt och stenmaterial samt kommersiell fastighetsutveckling.

2023 omsatte NCC ca 57 miljarder SEK och hade 12 200 anställda.

Sammanfattning

NCC ser positivt på att införa gränsvärden som ett sätt att främja hållbar byggpraxis och att detta sker i snabbare takt. Dock finns det specifika områden där vi anser att förslaget kan förbättras för att säkerställa dess effektivitet och träffsäkerhet.

Vi ser framförallt att Boverket i högre grad behöver säkerställa att klimatdeklarationerna stämmer överens med det som faktiskt byggs. NCC kan konstatera, efter en närmare genomlysning av det underlag som fram till idag finns att tillgå, att tillsynsprocessen idag inte är tillräcklig. För att inte riskera en snedvriden konkurrens där medvetna eller omedvetna felaktigheter rapporteras i klimatdeklarationerna kommer en kompetenshöjning i branschen behövas. Denna kan och bör snabbast drivas på genom en väl fungerande tillsynsprocess.

Det krävs även en större differentiering av byggnadstyper och ett klagörande kring vilka byggnader som ska klimatdeklareras. Om arbetsprocesser och tillsyn inte fungerar ökar risken för att systemet med klimatdeklarationer gynnar oseriösa aktörer och att Sverige inte uppnår klimatmålen.

NCC:s ställningstagande

NCC tillstyrker i huvudsak införandet av gränsvärden för byggnaders klimatpåverkan enligt remiss LI2023/02459.

Fördjupat ställningstagande

UTÖKAD OMFATTNING AV KLIMATDEKLARATIONEN

Vi stödjer förslaget att utöka omfattningen av klimatdeklarationen att även inkludera byggdel 7 (invändiga ytskikt och rumskomplettering) och 8 (tekniska installationer). Att inkludera dessa byggdelar leder till mer kompletta beräkningar som tydligare visar var i en byggnad det finns störst potential att minska klimatpåverkan.

NCC ser även positivt på att redovisa klimatpåverkan för markarbeten även om det inte ska ingå i gränsvärdet då är det en typ av kunskapshöjning som behövs i branschen.

APPLICERING OCH DIFFERENTIERING AV GRÄNSVÄRDEN

Vi föreslår att gränsvärdena differentieras ytterligare baserat på byggnadstyp, både i grupp 1 och 2. I grupp 1 anser vi att en ökad differentiering är möjlig för de byggnader som endast har 1–2 våningar. Enligt rapporten (s.74) bör byggnader med 1–2 våningar inte grupperas med de byggnadstyper som har fler våningar. Vi anser att dessa byggnader bör ha ett skarpare gränsvärde, då de har helt andra förutsättningar att erhålla låg klimatpåverkan än större och mer komplexa byggnader.

För grupp 2 krävs en tydligare uppdelning mellan olika byggnadstyper. Med en så bred kategori som *Övriga byggnader* kommer i närtid vissa byggprojekt inte behöva beakta klimatprestanda alls och i förlängningen -då gränsvärdet skärps- kommer det försvåra att vissa byggnader alls uppförs beroende på vilka skärpningar som införs framöver. I realiteten skiljer sig till exempel logistikhallar, idrottshallar och badhus åt i klimatprestanda. Vidare är det för oss oklart varför byggnader för industri- och verkstadsändamål exkluderas i kravställningen i remissen, vi föreslår att även dessa byggnader ska omfattas av lagen. I de fall där inte tillräckliga data finns att tillgå för att ställa relevanta krav på klimatprestanda bör en kravnivå undvikas och enbart redovisningskrav ställas fram till dess att tillräckligt robust data för att kvantifiera en kravnivå är möjligt.

BERÄKNINGSMETODIK OCH TÄCKNINGSGRAD

Vi välkomnar förslaget att byggherren ska tillhandahålla ett mer komplett underlag, vilket är avgörande för att effektivt kunna granska alla inkomna klimatdeklarationer och initialt bedöma deras rimlighet. Vi ser ett tydligt behov av att förtydliga hur täckningsgraden beräknas. Idag redovisar ungefär 25% av de inskickade deklarationerna en täckningsgrad på 100%. Det krävs en omfattande arbetsinsats att inkludera även de minsta byggkomponenterna och säkerställa att allt material som använts av underentreprenörer är inkluderat i beräkningen, och denna fullständiga täckningsgrad är med hög sannolikhet direkt felaktig. Att täckningsgraden överskattas riskerar att påverka framtida gränsvärden på ett negativt sätt och kan leda till snedvriden konkurrens.

Vi ser positivt på att det finns en lägsta gräns för täckningsgrad, men ännu viktigare är att det finns en mer transparent redovisning av hur täckningsgraden beräknats.

KVALITETSSÄKRING AV KLIMATDEKLARATIONER

NCC har granskat underlaget för en del av de klimatdeklarationer som har lämnats in och anser att kvalitén på flera av deklarationerna är alldeles för låg. För att hålla en god relevans och låta klimatdeklarationerna fylla sin funktion är det avgörande att tillsynsprocessen är effektiv, rättssäker och robust. Detta för att undvika att felaktiga beräkningar utgör underlag för kommande kravskärpningar, nå satta klimatmål på nationell nivå och skydda branschen från negativa konsekvenser.

Tillsynens roll är central för att bibehålla en process som är både rättvis och effektiv, och det är viktigt att denna funktion kontinuerligt förbättras. Ett sätt att säkerställa kvaliteten på klimatdeklarationsberäkningarna är att sätta kompetenskrav på de som utför klimatdeklarationer. Detta kan bidra till högre kvalitet och mer tillförlitliga klimatdeklarationer.

COCLASS

Vi stödjer förslaget om att använda CoClass för att standardisera beräkningsprocesser och informationshantering.

KRAV PÅ VERIFIKAT

Vi ser positivt på kravet att 75% av klimatpåverkan ska kunna verifieras. Vi anser att leveranssedlar eller liknande dokument bör vara tillräckliga för verifiering av material. Även om användning av tredjepartsgranskade miljövarudeklarationer (EPD:er) är idealiskt där det är möjligt, är det idag problematiskt att kräva EPD:er för vissa materialkategorier, såsom installationer, där tillförlitliga EPD:er ännu inte finns att tillgå. Därför bör flexibilitet tillämpas vid verifieringskrav för att undvika komplikationer med material som saknar EPD:er.

GENOMGÅNG AV BEHOV AV KLIMATDEKLARATION VID TEKNISKT SAMRÅD

Vi ser positivt på förslaget att det vid tekniskt samråd beslutas om en klimatdeklaration krävs eller ej för byggnaden. Dock bör lagen klargöra vilka byggnader som ska klimatdeklareras då detta beslut kommer vara för senkommet i byggprocessen om byggherren tidigare gjort tolkningen att ingen klimatdeklaration krävs. I de fall oklarhet råder kommer en tidig dialog behöva lyftas med kommunen, även om det inte finns något formellt beslutssteg tidigt i byggprocessen att koppla den dialogen till.

SEKRETESSBELÄGGNING AV BERÄKNINGSUNDERLAG

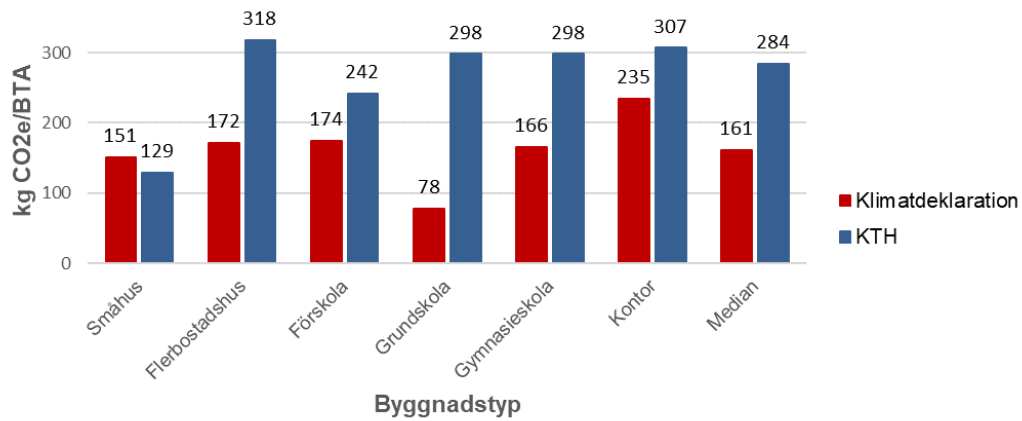
Vi anser inte att det första beräkningsunderlag som skickas in i samband med en klimatdeklaration behöver skyddas med sekretess. Däremot är det viktigt att den utökade tillsynen beläggs med sekretess för att skydda känslig information och främja en rättvis konkurrens inom branschen.

ÖVRIGT

Vi har konstaterat att de klimatdeklarationer som hittills inkommit till Boverket ligger långt under de gränsvärden som presenteras i denna remiss (se figur 1). Det finns flera anledningar till detta och det är viktigt att betänka bakgrunden till dessa låga resultat så att de inte får fäste som en komplett bild av det som byggs i branschen. En bidragande orsak till de låga värdena är att de projekt som hunnit avslutas sedan bygglov 2022 är mindre projekt, med stomsystem likt småhus. Byggtekniskt är skillnaden mellan små och stora projekt stor och det påverkar klimatpåverkan.

För att bättre kunna jämföra projekts klimateffekter är det därför viktigt, att på ett tydligare sätt än idag, ha fler byggnadstyper. En annan bidragande orsak är att den beräknade täckningsgraden presenterats som väldigt hög och att den med högsta

sannolikhet är överskattad i många fall. Troligtvis saknas det byggmaterial i många beräkningar, detta har vi dock inte möjlighet att undersöka närmare med den data som finns att tillgå. Det kommer att krävas en kunskapshöjning i branschen hos de som utför beräkningarna och en väl fungerande tillsyn för att resultaten ska bli jämförbara.

Figur 1 Jämförelse mellan inskickade klimatdeklarationer och gränsvärden (enligt nuvarande omfattning av klimatdeklarationen)